10e JAARGANG. № 1286.

OOSTPOST
SOERABAYASCHE COURANT.

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaja. 's jaar. f 18.—
" Java en buitenbez. do. " 20.—
" Europa " do. " 25.—

De **Oostpost** verschijnt dagelijks, met uitzondering van den Zondag.

VRIJDAG 5 DECEMBER 1862.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIEN is f 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentiën met groote letters betalen dubbel.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

Sluiting der Landmail - pakketten.

Dingsdag den 9den December, des middags te 4 uur.

ADVERTENTIEN.

De Hoofd-Ingenieur, chef der 4de water staats-afdeeling, maakt bekend, dat op *ZATURDAG* den 6den *DECEMBER* aanstaande, des morgens om 9 ure, ten zijnen kantore te Soerabaja, in het openbaar zal worden

UITBESTEED

1e. het verwen der vensters en deuren, alsmede het vernieuwen en in goeden staat brengen der zinken en gepleisterde goten van het stadhuis alhier;

en

2e. het vervaardigen en daarstellen der benoodigde weêr-afleiders op de gebouwen aan de Equipage werf, Marine-pakhuizen, rondhoutenloods, en woning van den Directeur, op het Marine etablissement te Soerabaja, volgens bestekken en voorwaarden, liggende ten gemelden kantore ter inzage van belanghebbenden.

De Hoofd-Ingenieur voornoemd,

(1508) P. VAN BAAK.

De Hoofd-Ingenieur chef der 4e Waterstaats afdeeling maakt bekend dat op Zaturdag den 13den December aanstaande des morgens om 9 ure ten zijnen kantore te Soerabaija, in het openbaar zal worden

Uitbesteed.

Het bouwen van een gesticht tot verpleging en afzondering van lijders aan lepra, en door syphilis geschondenen, nabij de dessa Semaroong aan de Pegirian rivier.

Volgens bestek en voorwaarden liggende ten gemelden kantore ter inzage van belanghebbenden.

De Hoofd-Ingenieur voornoemd:

(1531) P. VAN BAAK.

Wordt bekend gemaakt, dat op Woensdag den 17den December 1862, des morgens ten 10 ure, ten burele van den Resident van Soerabaja

EENE UITBESTEDING

zal worden gehouden

voor den overvoer van ZOUT gedurende 1863 van de verschillende dépôts naar eenige op de NOORDKUST van JAVA gelegene plaatsen en naar de BUITENBEZITTINGEN.

De voorwaarden liggen voor belanghebbenden ter inzage ten burele voornoemd.

SOERABAJA, Namens den Resident,
17 November 1862. DE SECRETARIS,
(1550) WEGENER.

Wordt bekend gemaakt, dat op Dingsdag den 16den dezer, des morgens ten 10 ure, ten burele van den Resident van Soerabaja,

eene UITBESTEDING.

zal worden gehouden

voor den overvoer van 400 à 800 tonnen Steenkolen van SOERABAJA naar GORONGTALO.

De voorwaarden liggen voor belanghebbenden ter inzage op gemeld bureau.

SOERABAJA, den 1sten December 1862.

NAMENS DEN RESIDENT
De Secretaris,
(1605) WEGENER.

De Directeur van den Artillerie Constructie Winkel maakt, ingevolge van hoogerhand bekomen mededeeling, bekend, dat de hem verleende **MAGTIGING TOT HET HOUDEN EENER UITBESTEDING** *op den 20sten December a. s.* van artillerie goederen en algemeene behoeften van Europeschen oorsprong voor de dienst van het jaar 1864, **IS INGETROKKEN.**

SOERABAJA, 2 December 1862.

De Directeur voornoemd.

(1612) LINDWURM.

Aan belanghebbenden wordt kennis gegeven dat, met wijziging der cijfers in de betrekkelijke, voorwaarden van de op 12 December e. k. in veiling te brengen hoeveelheden koffij, liggen:

te BATAVIA 9000 picols.
„ SAMARANG 16000 „

DE WD. DIRECTEUR DE
Producten en civiele magazijnen,
1616 P. C. W. ANEMAET.

BEKENDMAKING

aan ouders en voogden: dat aanzoeken voor de toelating, met *primo Januarij e. k.* **van leerlingen op de gouvernement ambachtschool te dezer stede,** kunnen worden ingezonden, in den loop van deze en de volgende maand, aan het locaal der genoemde school, op de hoek van de *Handelstraat* tegenover de roode brug.

SOERABAYA, 11 *November* 1862.

De Directeur der Gouv. Amb. school voornd.

(1532) A. H. BISSCHOP GREVELINK.

UITBESTEDING.

Op Dingsdag den 10den Februarij 1863, des morgens ten 10 ure

zal op het Bureau van de Ondergeteekende publiek worden UITBESTEED de levering van

Roode wijn

ten behoeve van het Militair departement gedurende de jaren 1864 tot en met 1866.

De UITBESTEDING zal plaats hebben twee ledig namelijk:

1e. voor de behoefte van het Leger te zamen genomen

2e. voor de behoefte in deze afdeeling,

De voorwaarden liggen dagelijks, met uitzondering van zon- en feestdagen, voor belanghebbenden, van 's morgens 8 tot 's namiddags 2 uren ter lezing op het bureau van den Ondergeteekende, bij wien tevens de verlangd wordende inlichtingen te bekomen zijn.-

De Onder Intendant der 1ste klasse in de 3de militaire afdeeling op Java.

Bij Ontstentenis.

De Onder Intendant der 2de klasse der militaire administratie

SOERABAYA, *den* 11 *November* 1862. DE GROOT.

(1525)

SUB-COMMISSIE VAN ONDERWIJS.

School-Commissarissen over de maand December de heeren R. van NOORD BORSKI en Ds. A. A. Th. MOUNIER.

JONGENS WEEZEN INRIGTING.

Directeuren over de maand December 1862.
De Heeren F. J. H. BAIJER.
en J. L. VAN GENNEP.

ZITDAG

VAN DE

Spaarbank in de maand December **Dingsdag den 16den.**

(1603)

VENDU - DEPARTEMENT

PUBLIEKE VENDUTIËN.

Op Zaturdag 6 December 1862.

Bij den Deurwaarder C. F. DAMWIJK in de stad, van diverse goederen, bij executie.

Voor het policie kantoor alhier van meubelaire goederen, alsmede bij executie.

(1588)

op Maandag 8 December 1862.

Bij de heeren LE ROY & CO, in de stad, van diverse goederen en

Bij 's Lands Algemeene Pakhuizen alhier van koffij- en goenie- zakken.

op Dingsdag 9 December 1862.

Bij de heeren BLIJENBURGH & CO in de stad van diverse goederen.

op Woensdag 10 December 1862.

Bij den heer D. D. van BOECKHOLTZ in de chinesche kamp van diverse goederen.

Op Donderdag 11 December 1862.

Bij den heer CHS. KOCKEN in de stad van diverse goederen.

op Vrijdag 12 December 1862.

Bij den heer J. E. van de Wijk, in de 2de Kalisosok, van Meubelaire goederen wegens vertrek en

In het huis van den heer PEREIRA, gelegen aan de werf-straat, van huizen en erven van genoemden heer, en van een huis en erf van de erven TEN SIETHOFF.

Op Zaturdag 13 December 1862.

Bij het Marine Etablissement alhier, van Z. M. stoomschip *Phoenix*, met ketels, stoomwerktuigen en inventaris, en

op de oude Equipagie werf alhier van een kruisboot en inventaris. (1622)

VENDUTIE

op Maandag den 8sten December.
IN HET VENDU-LOKAAL
VAN

LE ROY & CO.

Van diverse Commissiegoederen.

ALS:

kasten, stoelen, tafels, banken, amerikaansch **meel** in vaten, **vogelkooijen** met **goudvischkommen,** fijne **curaçao,** prachtige **biscuitbeeldjes, kinder-geweren, sabels** en **trommels,** zijden **parapluies, tandenborstels, messen,** amerikaansche en andere **klokken, horologievcêren, likeurstellen, kantoorlampen,** amerikaansche **tollen** met veren, **penhouders** mecaniek **kinderspeelgoed, inktkokers, bedakpotjes, genever, capsules,** fijne fransche **kurken,** eene groote partij **speelgoed** in kleine kavelingen.

NB. Goederen kunnen bijgebragt worden

(1623)

Op de Vendutie

van Maandag den 8sten December

ZAL NOG WORDEN VERKOCHT:

eene groote partij gave djatiehouten **ribben** en **schaalplanken.**

(1632) LE ROY & CO.

Op de Vendutie

van den 8sten dezer,

ZULLEN NOG VERKOCHT WORDEN:

C. J. J. 2 kisten a 50/2 bladen nieuw **YELLOW METAL.**

(1633) LE ROY & CO.

VENDUTIE

op Donderdag den 11den December

op de **Houtstapelplaats** bij den **Constructie-Winkel** der **Maatschappij Bromo** van

500 STUKS

Diverse Djatie Houtwerken

pp ZANTHUIS & CO.

PASOEROEAN, *De Hoofd-Administrateur der*
10 *November* 1862. *Maatschappij Bromo,*
(1627) **M. VAN GEUNS Jzn.**

EEN BEZOEK

IN EEN PAAR FABRIEKEN VAN MANCHESTER EN OMSTREKEN.

(*Uit de papieren van een' Duitscher.*)

(*Vervolg.*)

Maar bijna voor allen is Manchester de groote markt, en bijna allen hangen van de Manchestersche beurs af. In Manchester noemt men die fabriekanten, welke uit de omliggende districten naar de stad komen „country manufacturers, attending the Manchester markets" (fabriekanten van het platte land, die de markt van Manchester bezoeken.) Van zulke fabriekanten zijn er meer dan 1500 in het „Manchester directory" (adresboek) te vinden.

De fabriek, die mij als de best ingerigte van al de tegenwoordig bestaande werd aangewezen, was die van den heer ORELL in Stockport „Orell's-mill." Het is eene eigenaardigheid der Engelschen, dat zij hunne groote machinerie-werkplaatsen meest molens noemen, hetgeen hier van daan komt, dat de vroegere fabrieken door water gedreven werden. Maar sints de invoering van den stoom als beweegkracht is dit slechts bij uitzondering meer het geval. In ORELLS „molen," zeide men mij, zou ik al de de nieuwste verbeteringen der wereld kunnen bezigtigen. Tot op den huidigen dag namelijk is de verbetering der spin- en weefmachines steeds voortgegaan, en sedert den tijd van HARGRAVE, ARKWRIGHT, CROMPTON, WHITNEY en WATT, mannen, die ieder voor zich een wezenlijk aandeel tot het groote raderwerk der katoen-werktuigen hebben geleverd, heeft nog elk tiental jaren de eene of andere uitvinding aangebragt, even ongedacht en buitengewoon, als rijk aan gevolgen. Eene der laatste, die nog geen 30 jaren oud is, is de zoogenaamde „Self-acting mule" (zelfwerkend wiel), een spin-toestel, dat zelf de wol uit den bak neemt.

Vroeger moest dit door menschenhanden geschieden, maar nu hebben deze bij het geheele spinnen niets meer te doen, dan het verzamelen en verdeelen der ruwe katoen, en het aanknoopen der gebroken draden. Alle andere bewerkingen, het zuiveren, kammen, spinnen, twijnen, oprollen, afhaspelen en nog menige andere niet genoemde behandeling worden door de machine overgenomen. Misschien bestaat de mogelijkheid, om in de toekomst ook het magazijn der pas aangebragte katoen en dat ter bewaring van de afgewerkte artikelen op zoodanige wijze met de fabriek in verband te brengen, dat deze laatste de ruwe stof aan den eenen kant, genoegzaam zonder toedoen van menschenhanden, ontvangt, en ze aan den anderen kant bewerkt en ingepakt in de magazijnen nederlegt. Een ding slechts heeft men tot heden niet kunnen uitvinden, namelijk om eene machine ooit zoó gevoelig te maken dat het breken van een der kleine wollen draden er invloed op zou kunnen uitoefenen, en te gelijkertijd daarbij eene of andere inrigting te hebben tot het weder in orde brengen van deze en dergelijke kleine onregelmatigheden. Het aanknoopen dezer draden schijnt het eenige werk te zijn, dat steeds aan de handen der menschen moet blijven toevertrouwd.

Zelfs van het stoken der vuren voor de stoommachine heeft men thans de menschen ontlast. Ook dit gebeurt tegenwoordig door middel van werktuigen, die men „Self-feeders" (letterlijk zelf voeders) noemt. Reeds in eene fabriek te Leeds had ik zoodanige Self-feeders, die zich thans meer en meer over Engeland verspreiden, gezien. Men zeide mij, dat zij in Engeland eerst sints acht jaren bekend waren. Een der volmaaktsten zag ik hier in de fabriek van ORELL, waar eene ontzettende stoommachine van 240 paardenkracht regelmatig van de noodige hoeveelheid kolen moest worden voorzien. Men zou zich van deze machinerie ongeveer de volgende voorstelling kunnen maken. Van de plaats, waar de kolen bewaard worden, loopen eenige groote houten trechters naar beneden tot vlak voor de openingen van den oven, en wel zoo, dat elke trechter op eene opening uitkomt. De kolen worden in kleine stukken gezagen, en boven in den trechter gestort. Beneden vallen zij in eene kleine ijzeren trommel, op een snel draaijend rad met wieken, dat met de stoommachine in verband staat, en door haar gedreven wordt. De wieken van dit rad vangen nu de stukken kool op, en werpen die altijd in gelijke hoeveelheid in den oven. De

VENDUTIE

op aanstaanden Vrijdag den 12den December 1862,
DES MORGENS TEN 10 UUR,
te MALANG,
van

12 Melkgevende Koeijen,

van het reconvalescenten-gesticht aldaar.

De Onder Intendant 1ste klasse
bij absentie,
De Onder Intendant 2de klasse
(1596) DE GROOT.

OP DE VENDUTIE

van den 12den e. k.
ZAL OOK VERKOCHT WORDEN.

Het HUIS van wijlen den heer J. TEN SIETHOFF, gelegen aan de groote rivier, en bij de verpouding aangeslagen op *ƒ* 31.000.

H. L. RADEMAKER.
SOERABAJA, 2 Dec. 1862. Mr. H. 's JACOB.
(1615) Mr. T. A. KLINHAMER.

VENDUTIE

op aanstaanden Zaturdag, den 20sten December 1862, voor het afdeelings kleeding magazijn, van overtollige goederen, waaronder KOPEREN KOOKKETELS van verschillende dimensiën, zeer geschikt voor scheeps gebruik.

De Onder Intendant der 1ste klasse in de 3de militaire afdeeling op Java.
BIJ ABSENTIE.
De Onder Intendant der 2de klasse
SOERABAJA, DE GROOT.
den 3 *December* 1862. (1614)

Op een' nader te bepal'n dag,

zal in den loop dezer maand publiek worden verkocht het WOONHUIS met BIJGEBOUWEN, staande op eigendomsgrond, in de *Kampong Baroe* alhier, nabij de kleine Passer, toebehoorende aan MARIA SEBERIA en hare vier bij wijlen haren echtgenoot LEONARD HEBEMAN verwekte kinderen; bij de verponding geregistreerd onder no. 1487, en aangeslagen voor *ƒ* 2000. (1620)

Op een nader te bepalen dag

zal door de ondergeteekenden publiek worden verkocht:

Een ERF met een STEENEN met PANNEN GEDEKT HUIS en BIJGEBOUWEN, gelegen binnen deze stad in de Jotangan, thans Jatottan, Blok No. 22, bij de verponding geregistreerd onder No. 294, thans geoccupeerd als HOTEL en WAGENVERHUURDERIJ door den Heer SCHMIDT benevens een daaraan grenzend uitgestrekt stuk gronds.

Inmiddels ieder afzonderlijk uit de hand te koop.

Nadere informatiën bij
(1375) ANEMAET & CO.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP

OENARANG

Kapt. Kramer
vertrekt naar **Samarang** en **Batavia** op *Zondag den 7den December.*

Adres bij
(1610) W. CORES DE VRIES.

VERTREK VAN SCHEPEN

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het gunstig bekend, snelzeilend fregatschip

BURGEMEESTER HOFMAN,

KAPT. T. D. DE WITT,

hetwelk binnen eenige dagen van hier, en verder tegen het einde van deze maand van PASOEROEAN zal vertrekken.

Voor den overvoer van passagiers beveelt dit schip zich gunstig aan, als zijnde bijzonder daartoe ingerigt.

Nadere informatiën verstrekken

de Agenten,
(1626) SCHIMMELPENNINCK & CO.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het gunstig bekende en snelzeilende barkschip

Clio,

Kapt. Wijnmalen,

om in de tweede helft van *December* van hier te vertrekken.

Daar de kajuit bijzonder doelmatig is ingerigt, biedt dit schip eene gunstige gelegenheid aan tot den overvoer van eene familie of van enkele personen.

Nadere informatiën verstrekken

de Agenten,
(1589) SCHIMMELPENNINCK & CO.

Naar Rotterdam direct

zal omstreeks *medio December* van hier vertrekken het snelzeilend Nederl. Barkschip

Susanna Johanna,

kapitein J. P. PEETERS,

en wordt daarmede eene uitmuntende gelegenheid aangeboden voor passagiers, zijnde die Bodem comfortable ingerigt, en behoorlijk uitgerust.

Nadere informatiën bij

De Agenten,
(1602) MC. LENNAN & CO.

Passage naar Nederland.

wordt aangeboden met het gunstig bekend fregatschip

ACADIA,

Kapt. G. GREEFKES,

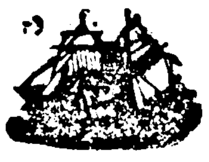

hetwelk tegen den 10den van hier, en verder in het begin van *Januarij* van **Pasoeroean** zal vertrekken.

Het schip heeft eene campagne met 14 roijale hutten en patrijspoorten, en is geheel voor de passagiersvaart ingerigt.

Een geëxamineerd geneesheer bevindt zich aan boord.

Nadere informatiën zijn te bekomen, en ligt er een plan van het schip ten kantore van

de agenten,
(1625) SCHIMMELPENNINCK & CO.

Naar Amsterdam

zal *medio December* direct van hier vertrekken het snelzeilend viermast schip

ARGO,

gevoerd door kapt. A. W. F. VAN TEUTEM, bijzonder ingerigt voor den overvoer van passagiers.

Nadere informatiën te bekomen bij den gezagvoerder, adres MARINE HOTEL.

De Agenten,
REIJNST & VINJU *te Batavia,*
1500) ANEMAET & CO *alhier.*

TE KOOP

à *ƒ* 500 CONTANT

Eene HANDCHAIS met TUIG voor een paard en voor twee paarden, alles compleet.
Adres *Oostpost.* (1628)

TE HUUR

WEGENS VERTREK

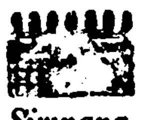

in het commensalen-huis van ABALAIN & DURAND te *Simpang,* DRIE groote, magnifique KAMERS, te aanvaarden met 1e *Januarij a. s.* (1619)

Een jong mensch, bekend met de inlandsche talen, en sedert twee jaar als geëmployeerde op eene Suikerfabriek werzaam geweest zijnde, zoekt wederom eene dergelijke betrekking.

Adres La. B, uitgevers van de *Oostpost.*
(1617)

NORTHERN

Insurance Company

gevestigd te LONDON.

Brand- en Levensverzekering.

De ondergeteekenden, agenten, gaan steeds voort met het **sluiten van Polissen en Assurantie,** op de meest billijke en voordeelige voorwaarden, op WOONHUIZEN met het daarin aanwezige AMEUBLEMENT, PAKHUIZEN, GOEDEREN, KOFFIJ-, THEE- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN.

(1517) B. J. VAN ECK & CO.

GUANINE

Deze MESTSTOF, bereid door de geöctroijeerde Guaninefabriek te ROTTERDAM, is verkrijgbaar voor *ƒ* 7½ pr. picol, bij partijen van 50 picols en meer.

(1624) P. KERVEL & CO.

GUANO.

Tot den verminderden prijs van *ƒ* 8.— per picol voor hoeveelheden van 100 picols en meer, verkrijgbaar bij het Agentschap van de FACTORIJ der NEDERLANDSCHE HANDEL MAATSCHAPPIJ alhier. (1607)

De Heer **J. T. Welter** heeft van af heden mijne GENERALE PROCURATIE.

J. J. VAN DEN MUIJSENBERG.
SOERABAJA, 1 December 1862. (1613)

Etablissement Groedo:

De ondergeteekenden hebben de eer, kennis te geven, dat, hunne

HOUTSTOOMZAAGMOLEN

thans in volle werking zijnde, bestellingen op gezaagde **houtwerken** binnen weinige dagen kunnen geëffectuëerd worden.

De prijzen zullen, naar gelang der dimensiën der bestelde **houtwerken**, ten billijkste berekend worden.

Alleen DROOGE en GAVE HOUTWERKEN worden afgeleverd.

(715) ZANTHUIS & CO.

PHOTOGRAPHIE.

PORTRETTEN

Op glas van *ƒ* 6.— *ƒ* 10.— *ƒ* 20.— *ƒ* 30.

Op wasdoek en op papier billijke arrangementen.

Modellen liggen ter bezigtiging.

De betaling bij de aflevering.

M. H. HALEWIJN.
Heeren Straat
(1402) *achter het stadhuis.*

GROOT

St. Nicolaas-feest:

5 *en* 6 *December* 1862
IN HET
MODE-MAGAZIJN van C. LEDEBOER.

Buitengewone Illuminatie.

Tevens zal het publiek in de gelegenheid gesteld worden, om voor *ƒ* 2 en *ƒ* 3 fraaije prijzen te winnen op de

TOMBOLA,

BAGATEL TAFEL,
en met
SCHIJFCHIETEN
en
SCHIJFGOOIJEN.
(1621)

ST. NICOLAAS!

Toko Boomstraat.

Bij gelegenheid van het *St. Nicolaas feest* zal de toko den 5den en 6den December DES AVONDS GEOPEND ZIJN, en ruim voorzien wezen van:

- Versch ST. NICOLAAS GEBAK;
- VRIJERS en VRIJSTERS;
- Alle soorten van BONBONS;
- Keurig KINDERSPEELGOED;
- JAPANSCH LAKWERK;
- WAAIJERS; ARTICLES DE PARIS, en andere fraaije voorwerpen voor *St. Nicolaas* geschenken.

(1631) VAN DEN MUIJSERBERG.

VERKRIJGBAAR

te Simpang,
voor het ST. NICOLAAS FEEST,
in het commensalen huis van

ABALAIN & DURAND:

BOTERLETTERS;
ST. NICOLAAS GEBAK;
SUIKERWERK. (1606)

---

machine is daarenboven zóódanig ingerigt, dat de kolen zich nergens in den oven op ééne plaats kunnen ophoopen, maar dat zij, als een gelijkmatig verdeelde regen, daarin nederkomen. Ook kan men het rad zóó stellen, dat deze kolenregen sterker of zwakker wordt. Menschenhanden hebben daarbij niets anders te doen, dan de kolen van boven in den trechter te werpen, en in tijds de machine te stellen. Op deze wijs gaat er ook geene warmte verloren door het bestendig openen en sluiten van den oven, daar de trechter de opening van den oven volkomen sluit.

De meeste andere „mills" hebben eerst langzamerhand hunne tegenwoordige uitgebreidheid verkregen, en de onderscheidene nieuwe uitvindingen en verbeteringen zijn eerst van tijd tot tijd er op toegepast; maar de fabriek van ORELL heeft dit voor, dat zij dadelijk, zoo groot als zij nu is, en met gebruikmaking van al de nieuwe uitvindingen, door een' en den zelfden bouwmeester geheel is afgebouwd, en volgens een bepaald plan opgerigt. Zij is eene volledige katoen-fabriek, d. i. de stof wordt in ruwen staat, zoo als zij uit Amerika en Egypte komt, aan de bewerkingen onderworpen, gezuiverd, gesponnen en geweefd. Er zijn dan ook niet minder dan 1300 weefgetouwen in eene en de zelfde ruimte, de weefkamer genoemd; 650 meisjes houden zich daarmede bezig. Het gesnor in de ruime zaal doet aan de branding der zee denken.

De „power-loom," het door stoom gedreven mechaniek weefgetouw — werkt niet alleen tienmaal zoo vlug, als de „hand-loom" (handweefgetouw), maar ook veel beter dan deze. Het weeft gelijker, daar elke slag van de machine veel gelijkmatiger is dan die der menschelijke hand. Elke powerloom werkt in éénen dag een stuk calicot af. De fabriek levert dus dagelijks 1500 stukken calicot, of in een jaar van ongeveer 300 dagen, na aftrek der feestdagen, 390,000 stukken calicot. In het bovengedeelte der fabriek wordt ook nog zoo veel gesponnen, als anders ongeveer 60,000 spinners met het gewone spinnewiel zouden kunnen afwerken. Er zijn bewerkingen in de katoen-fabrieken, waarbij de menschelijke kracht door de machinerie twee honderd maal wordt vermenigvuldigd. 1) Maar, al stelt men de gemiddelde verhouding ook slechts als van 1 tot 100, dan zou daaruit toch volgen, dat het millioen menschen, dat in de engelsche katoen-fabrieken werk vindt, tegenwoordig evenveel levert, als waarvoor in vroegeren tijd 100 millioen menschen zouden zijn noodig geweest. Dat ééne millioen heeft waarschijnlijk sints 50 jaren evenveel katoen geweefd en gesponnen, als het gezamenlijk vroeger menschen-geslacht gedurende eene gansche reeks van eeuwen.

In het geheel zijn er thans in Engeland 250,000 mechanieke weefgetouwen voor katoen in werking. Wint nu de bezitter eener fabriek als die van ORELL ook maar éénen shilling op ieder stuk calicot, zoo geeft dat jaarlijks eene opbrengst van 389,000 shillings, d. i. *ƒ* 233,400. Hierdoor laat het zich verklaren, hoe zulk een vermogen, als b. v. dat van den vader van ROBERT PEEL, die jaarlijks *ƒ* 600,000 inkomen had, door dezen arbeid ontstaan, en in den tijd van één menschenleven verkregen worden kan.

Ik zag in de fabriek eenen reusachtigen, door stoom gedreven, brandblusscher, die het gansche, zes verdiepingen hooge, gebouw beheerscht, en het in weinige oogenblikken van boven tot onder met eene ontzaggelijke hoeveelheid waters kan overdekken. De beleefde eigenaar der fabriek wilde de spuit laten werken, opdat wij ons van hare doelmatigheid zouden kunnen overtuigen, maar naauwelijks was men begonnen te pompen, of wij zagen eene menigte menschen uit de vensters wenken en schreeuwen. In het begin sloeg men daarop geen acht, en ging voort met pompen, maar toen wij boven kwamen, zagen wij, dat in weinige oogenblikken eene geheele verdieping ondergeloopen was. De opening der bovenste, door het geheele gebouw loopende buizen, was volstrekt niet gesloten geweest en dit had tot onzen schrik een' belangrijken stortvloed tusschen het katoen veroorzaakt.

(Wordt vervolgd.)

---

1) Dit beweerde, wat het spinnen betreft, een der beste kenners van deze zaak, (KENNEDY) in 1818, en thans is het zeker nog veel meer naar waarheid gezegd.

IN TOKO BOOMSTRAAT.

Ontvangen

met de CAPELLA.

Vlsrea ROOKVLEESCH.

(1609) VAN DEN MUIJSENBERG.

Meubelen en Rijtuigen,

smaakvol en soliede bewerkt, in ruime sortering steeds voorhanden

bij

(1601) KESSLER & CO.

Voortdurend Verkrijgbaar

IN TOKO BOOMSTRAAT.

à Contant.

Holloway Pillen en Zalf.

Doosjes PILLEN à ƒ 1.— 3.— ƒ 5.—

Potjes ZALF à„ 1.— 3.— „ 5.—

(1330) J. J van den MUIJSENBERG.

Verkrijgbaar

INLANDSCH KAPLEDER.

bij

(1586) KESSLER & CO.

Uitgepakt

met het

ST. NICOLAASFEEST

fraaije CARTONNAGES, SURPRISES, WAAIJERS, groote en kleine POPPEN, mechaniek en alle soorten van KINDERSPEELGOED, diverse artikelen, geschikt tot cadeaux.

VOORRADIG:

BANKETLETTERS, St. NICOLAAS GEBAK, fraai geässorteerde BONBONS, en SUIKERWERK,

bij

(1618) C. H. GRIMM.

IN TOKO BOOMSTRAAT

ONTVANGEN,

direct van PARIJS,

Cafetières à Bascule.

(1608) VAN DEN MUIJSENBERG.

In Commissie Ontvangen

Een partijtje **toebau** en **malang sigaren**; tot billijke prijzen *à Contant* te verkrijgen.

bij

(1630) L. W. VAN DER ZWAAN.

W. SCHEERENS,

kapper, barbier en haarsnijder

Kaliesossok No. 2. (769)

Wissels op Nederland.

bij

(1416) HILL BROEKMAN & CO.

Wissels po Nederland.

bij

(1418) FRASER EATON & CO.

HOLOWAY'S ZALF en PILLEN.

Behoud der gezondheid. Hoe gering is dikwijls de oorzaak der ziekten! Hoe dikwijls wordt zij verzuimd, en hoe gemakkelijk is zij somtijds te herstellen! De natuur waarschuwt den mensch voor eene komende ziekte door pijn, ligte ongesteldheid of iets dergelijks, welke kleine ongemakken dadelijk door dienstige geneesmiddelen moesten worden weggenomen, en de geneesmiddelen van Holloway zijn door de geheele wereld als zoodanig beroemd. De pillen zuiveren het bloed, de bron van gezondheid en sterkte, en verzekeren alzoo de geregelde voorkoming van alle uitwendige ziekten, van welken aard die ook mogen zijn. De pillen en zalf van Holloway, te zamen tot hetzelfde doel aangewend, zullen een ieder in staat stellen, om den voortgang der ziekte te stuiten, en om de geheele inwendige ligchaamskracht in overeenstemming te houden.

(880)

NEDERLANDSCH INDIE

Soerabaja 5 December. 1862.

Opgave van de politie

omtrent personen, wier passen voor aankomst of vertrek zijn geviseerd geworden.

5 December.

voor Aankomst.

W. F. C. van de Pol, van Pamakassan. J. Mac Lochlan,

voor Vertrek.

C. Beth, naar Batavia. L. Mac Lean, naar Samarang Vluschmen, naar Probolingo. W. C. Philips, naar Malang. J. Mac Lochlan, naar Samarang. J. B. F. van den Bossche en Mevrouw van den Bossche, naar Batavia.

Aangekomen Passagiers.

Met de Nederl. Ind. kotter *Susanna Cornelia*, gezagv. Pa Poengoot, van Boeleleng (Bali): De heer van de Vijver.

Den 23sten November heeft op de druk bezochte bazaar te Poerworedjo (Bagelen) eene vreeselijke amokpartij plaats gehad.

Ruim twintig dooden en zwaargekwetsten zijn gevallen als de slagtoffers der woede van een viertal Boeginesche soldaten der bezetting van het naburige Kedong Kebo. Twee der moordenaars zijn in de nabijheid van de bazaar gevat, de beide anderen is men eerst meester geworden, nadat zij over de rivier Bogowonto waren gevlugt, en ook nabij Tjangkreb een paar ongelukkigen hadden neêrgestoken.

Dit is geenzins het eerste voorval van dien aard, en wel is het betreurenswaardig, dat nog immer een groot gedeelte van genoemd garnizoen uit Boeginezen bestaat, en deze horde wilden in eene beschaafde maatschappij reeds maanden lang het leven en de bezittingen van vreedzame burgers en eene wel gezinde bevolking bedreigt, rouw brengt in eene groot aantal huisgezinnen, en het zoo nuttige bazaarverkeer nagenoeg onmogelijk maakt.

Waarom niet deze wezens gehouden binnen vestingen of forten? *(B. II.)*

NEDERLAND.

* GROESSEN, 27 Sept. Aan den spoorweg even buiten deze plaats, is den seinwachter van Gellekom een vreeselijk ongeluk overkomen. Bij het passeren van een trein zich onwel gevoelende, is hij namelijk door het een of ander noodlottig toeval met een zijner beenen onder den laatsten wagen geraakt, waardoor dat ligchaamsdeel in betreurenswaardigen toestand is gebragt, en waarschijnlijk zal moeten geamputeerd, worden. Men betreurt het ongeval te meer, omdat hij een oppassend huisvader is.

— In de kazerne te 's Hertogenbosch heeft een dronken dragonder in den nacht van den 28sten Augustus zijnen kameraad, die ook te veel van het edele schiedammer nat geproefd, en met wien hij twist gehad had, een oor afgebeten. De gewonde, die gerust in zijne krib lag te slapen, was zóó erg door het geestrijk vocht bevangen, dat hij van deze pijnlijke operatie niets merkte tot den volgenden morgen, toen hij zijn afgescheurd ligchaamsdeel onder zijne krib vond liggen. De krijgsraad heeft den bijtlustigen dronkaard tot 21 dagen eenzame opsluiting veroordeeld.

— Ook in België heeft Garibaldi nog vrienden en bewonderaars, die opentlijk met hunne gevoelens voor den dag durven komen. Dit blijkt vooral in twee steden van Oost-Vlaanderen, Oudenaerde en Dendermonde, waar men op het klokkenspel der kerktorens den Garibaldi-marsch heeft gezet tot groot genoegen der bevolking.

— Naar men verneemt, is de zaak van den burgemeester van het eiland Urk en van zijne schoonzuster, de vroedvrouw dier gemeente, door de regtbank te Hoorn in het begin van Junij 1862 verwezen ten crimineele, als daarstellende misdaad van valschheid in geschrifte. De beide beklaagden zijn echter, naar men beweert, nog steeds in voor-arrest te Hoorn, en zien voorzeker met groot en regtmatig verlangen de behandeling hunner zaak bij het hof in Amsterdam en den eindelijken afloop van het geding te gemoet. De beklaagde is, zoo men weet, geruimen tijd geleden als burgemeester ontslagen; de tusschenregering op het eiland duurt voort; Urkers en niet-Urkers dingen waarschijnlijk naar dat ambt. Met gespannen aandacht staren de eiland-bewoners naar den vasten wal, van waar schuld of onschuld voor hunnen ex-burgervader en voor hunne vroedvrouw en een nieuw hoofd voor hunne gemeente moeten opdagen.

AMSTERDAM, 28 Sept. — Volgens berigt uit Nieuwediep, geven de wellen, die in het nieuwe droogе dok zich op verschillende plaatsen een' doortogt hebben gebaand, zóó veel water, dat men niet bij magte is, het lekg te pompen; men zal dus zeer waarschijnlijk den nauwelijks weggebroken dam weder voor het dok moeten kruijen.

— Te Hellevoetsluis is uit Brielle gedetacheerd de luit. der artill. Polvliet met een detachement kanonniers, ter plaatsing aldaar op de wallen van getrokken geschut; men verdiept zich daaromtrent in gissingen.

— Ten gevolge van Z. M. besluit wordt het te Willemsoord liggende fregat *Prins Alexander der Nederlanden* met den 21sten October in dienst gesteld, met bestemming naar O. I., en het bevel daarover opgedragen aan den kapitein ter zee M. Cazaux van Staphorst. Voorts worden met gezegden datum op dat fregat geplaatst: de luitenants ter zee der 1ste kl. H. D. Slegt, als 1ste officier, A. Jarman en jhr. T. L. Brantsen; idem 2de kl. J. M. L. A. P. Wirix, L. F. H. Tuckermann, G. C. C. Thierens en T. C. Gobée; de offic. van gez. 2de kl. A. de Meijer; idem 3de kl. C. Entboven, de offic. van adm. 1ste kl. W. H. Toutlemonde; de adj.-adm. F. A. Frederiks; de scheepsklerk F. H. W. Wijnmalen.

— Naar men verneemt zal den 15den October het examen worden afgenomen aan eenige klerken bij de Ned. marine, voor den rang van adjunct-admistrateur.

— Men verneemt, dat de heer J. Rosenberg, woonachtig in Suriname, in de bovenlanden dezer kolonie eenig goud ontdekt heeft, en van wege den gouverneur als hoofd eener expeditie met de verdere nasporing is belast.

— Bij een zeer vleijend schrijven van wege Z. M. den koning van Portugal, zijn dezer dagen aan den kapitein A. J. A. Gerlach, bij het regiment veld-artillerie te Leiden, toegezonden de insigniën der militaire orde der Ontvangenis de Villa Viciosa, als erkenning voor zijn verdienstelijk werk: *Fastes militaires des Indes Orientales Néerlandaises.*

— Omtrent de plannen van het bondsgouvernement aangaande de emigratie der Negers, deelen de Amer. bladen eenige bijzonderheden mede. Uit Washington wordt gemeld, dat het gouvernement alle noodige schikking voor de vestiging enz. der kleurlingen in Centraal Amerika dien dag had voleindigd, en dat in het begin van October de senator Pomeroy met 500 negers zal uitzeilen. Zij zullen allen voorzien zijn van de noodige landbouwkundige werktuigen, benevens alle verdere benoodigdheden. Meer dan 4000 andere negers hebben bereids aan Pomeroy hun verlangen te kennen gegeven, om zoo spoedig mogelijk van het colonisatieplan van den president gebruik te mogen maken. Zij schijnen dus minder aan de Vereenigde Staten gehecht, dan men zich voorstelde.

— Door de Fransche en eenige andere bladen van het vasteland wordt medegedeeld, dat de koningin ten behoeve van den prins van Wallis afstand zou doen van den troon. Dit vond in Engeland weinig geloof, en ofschoon dit nog geen bewijs is, dat er niet iets van waar zou kunnen zijn, heeft het zich evenwel tot nog toe niet bevestigd.

— Men verneemt, dat dit jaar geene uitzendingen van detachementen suppletie troepen van de bij het koloniaal werfdepôt aanwezige manschappen voor het O.-I. leger, bestemd naar Java, meer zullen plaats hebben, daar *niet eerder* dan in het begin des volgenden jaars eenige detachementen derwaarts zullen vertrekken.

— De werving voor troepen ten behoeve van West-Indië is thans geopend. Velen der zich te Harderwijk bevindende militairen, bestemd voor Oost-Indië ré-engageren zich, en genieten daarvoor de volgende premiën: onder-officieren ƒ 60, korporaals ƒ 30, en soldaten ƒ 20.

— Door den burgemeester der gemeente Rotterdam is aan kapt. G. Nijland, voerende het schoenerschip *Speculant*, ter hand gesteld een prachtig gouden horologie met gepaste inscriptie en ketting, hem vereerd door het Amerikaansch gouvernement, wegens het redden der equipage van het Amerikaansch fregat *Chicago*, op zee verbrand, en door hem behouden te Pernambuco aangebragt.

— Het bassin, dus schrijft men van het Nieuwe Diep, op het terrein van het spoorweg-station gegraven wordende, is in gereedheid. Het is eene ruime kom, die groote schepen, uit zee komende, zal kunnen opnemen, en die hunne ladingen onmiddelijk op het terrein van den spoorweg zullen kunnen lossen tot vervoer naar elders.

Met is thans druk bezig met het creosoteren en het keepen van de leggers voor den spoorweg.

— Sedert eenigen tijd is men te Breda in de groote of protestantsche kerk bezig met het restaureren van het praalgraf van Engelbert I van Nassau en diens zoon Jan IV van Nassau. Het stelt een altaar voor, waarop de beelden van deze vorsten en die hunner vrouwen zijn voorgesteld als knielende ter weêrszijden voor een Madonnabeeld, boven hetwelk twee zwevende engelen eene kroon ophouden. Deze groep is overigens omringd door een groot aantal groote en kleine beelden, die geplaatst zijn in de ornamenten van het geheel, dat een' hoogen tempel voorstelt, in den trant van de laatste periode des gothieken stijls gebouwd. De tombe, uit den zoogenaamden duf- of tufsteen omstreeks het einde van de 15de eeuw vervaardigd, is, het zij door ouderdom, het zij door den beeldenstorm, aanmerkelijk geschonden. Het Madonna-beeld werd tijdens het beleg van Spinola (1625) uit de kerk gehaald, op aanraden van de dochter van den predikant Boxhorn, die profeteerde, dat de vesting zich niet zou staande houden, zoo lang het beeld in de kerk bleef staan. Onze koning en de hertog van Nassau hebben goedgevonden, de restauratie op te dragen aan den architect en beeldhouwer Cuijpers van Roermond.

Tegenover deze tombe, in eene afzonderlijke kapel, staat de alom vermaarde graftombe van Engelbert II van Nassau en diens gemalin, die als een bijzonder kunststuk van beeldhouwkunst geroemd, en zelfs door sommigen aan Michael Angelo toegeschreven wordt. Eene teekening van dit praalgraf is in den handel verkrijgbaar. Daar het echter uit albast is vervaardigd, en deze steen niet meer aangevoerd wordt, zoo is aan de herstelling van sommige geschondene deelen niet te denken.

FRANKRIJK.

— PARIJS, 21 Sept. Onze regering beraamt het plan tot eene algeheele hervorming der schoolboeken in de openbare inrigtingen van onderwijs. Zoo als van zelf spreekt, zullen zij in eenen echt napoleontischen geest geschreven worden.

PARIJS, 7 October.

Heden of morgen wordt de keizer uit Biarritz op St. Cloud verwacht, en dan, zegt men, zal hij een besluit nemen. Hij zal zulks niet; — zoolang niet eene sterkere pressie dan die van het Italiaansche ministerie of eene of andere politieke combinatie het raadzaam voor hem maakt, Rome te ontruimen — zal alles blijven, zoo als het is.

Intusschen schijnt hij toch niet zonder vrees voor den haat en de wraakzucht der Italianen te zijn. Nooit werden uitgebreider maatregelen ter zijner bescherming genomen. Hij vreest eenen tweeden Orsini.

Het ministerie gaat voort met de gestrengste maatregelen ten opzigte van de drukpers te nemen. Het is, of met het er op toelegt, om zich vijanden te maken.

— Eene depêche uit Madrid van 5 Oct. zegt, dat aldaar tijdingen uit Mexico tot 28 Augustus ontvangen waren, waaruit blijkt, dat het wapenbord van den Spaanschen consul aldaar is weggerukt.

Volgens eene andere dépêche heeft het geregtshof van Grenada uitspraak in de zaak der Spaansche Protestanten gedaan. Verschillende personen zijn tot acht en negen jaren gevangenistraf veroordeeld. De echtgenooten Trigo zijn vrijgesproken. De veroordeelden zijn in appel gekomen, en zullen later voor het geregtshof van Malaga teregt staan.

— Op dit oogenblik spreekt men veel over eene zaak, welke eenige ontevredenheid bij de regering veroorzaakt, en indirect ook in verband staat met de Romeinsche kwestie. Aan de kerk *Notre Dame* was een zeer bekwaam geestelijke, oud-hoogleeraar bij het seminarie, en aartspriester der cathedraal, geëttacheerd. Bij den keizer aanbevolen, benoemde deze hem voor omstreeks een jaar tot bisschop van Montpellier. Deze prelaat nu was zóó ingenomen met zijne benoeming, dat hij bij zijne onderhoorige geestelijken wat al te veel Bonapartistischen ijver ontwikkelde, en zich niet naar Rome begaf. De zaken kwamen tot die hoogte, dat nagenoeg alle salons voor hem gesloten bleven. De eene partij, de Katholieke, vond hem niet ijverig genoeg voor de belangen van den paus; de andere, de Protestantsche (en deze is talrijk in het departement) vond hem al te Bonapartistisch. Deze toestand werd voor den geestelijke nagenoeg ondragelijk; want het is zelfs zoo ver gekomen, dat hij, op een' pastoralen togt in zijn diocese, geen enkel kasteel, en bijna geen huis kon vinden, waar men hem ontvangen wilde, zoodat hij zich genoopt vond, 's nachts een onderkomen te zoeken bij een armen dorps-pastoor, die op dat eerbewijs niet gerekend had. De bisschop heeft nu bij de regering aangedrongen op eene verplaatsing, daar zijne valsche positie in het diocese hem niet toelaat, met vrucht werkzaam te zijn, en dit heeft bij de regering aanleiding gegeven tot de vraag, hoe in het vervolg dergelijke conflicten te voorkomen. De minister van eeredienst heeft zich gedrongen gezien, den keizer te verklaren, dat hij geen middel wist, om de herhaling van zoodanige oppositie te voorkomen.

ENGELAND.

In de onlangs gehouden jaar-vergadering der *Cotton-Supply Association* heeft de heer Haywood, secretaris dier vereeniging, verslag uitgebragt omtrent zijne zending naar Oost-Indië, tot onderzoek der aangelegenheden van de katoen-cultuur. In dit stuk heeft hij als zijne overtuiging kenbaar gemaakt te kennen gegeven, wat de heer Laing onlangs in de kamer van koophandel aldaar heeft verklaard, namelijk, dat men aangaande de productie van Indisch katoen veel te groote verwachtingen koestert, en dat Indië wel nooit meer dan een millioen balen boven het tegenwoordige cijfer naar Engeland zal kunnen uitvoeren. Tevens trad hij in eene uitvoerige beschouwing van de politiek van het koloniaal bestuur hier te lande, welks handelingen hij ten sterkste afkeurde. De heer Cheetham, president der vergadering, die daarop het woord nam, voegde er bij, dat, zonder andere omstandigheden betreffende de katoen-cultuur, reeds de houding van het tegenwoordig Indisch bestuur er veel aan zou toebrengen, om na den vrede in Amerika, alweder het Amerikaansch produkt op de Europesche markten de overhand te zien krijgen, en het Indische geheel op den achtergrond te plaatsen. Andere leden lieten zich in den zelfden geest uit. Een hunner, de heer Mason, viel hierbij ten hevigste uit tegen Sir Charles Wood, president van het Indisch bestuur, en eischte, dat alle met Indië in verband staande vereenigingen en particulieren de handen ineen zouden slaan, om dezen uit het bewind verwijderd te krijgen. In het vuur zijner rede riep hij eindelijk uit, dat lord Palmerston genoodzaakt moest worden, Sir Charles zijne demissie te geven, of zelf zijnen ministeriëlen zetel te verlaten. Alle overige discussiën waren nagenoeg in gelijken geest.

Terwijl zoo de geheele katoen-industrie thans, in den drang der omstandigheden, de aandacht gevestigd heeft op een surrogaat voor hare grondstof, is het zeker niet onbelangrijk, bekend te zijn met de voornaamste uitvindingen, die, — gelijk tot nog toe met alle daartoe strekkende uitvindingen het geval is — òf den toets van het onderzoek niet konden doorstaan, òf, hetzij wegens den prijs, hetzij wegens ongenoegzame hoeveelheid, onvoldoende zijn bevonden.

a. Reeds eenige jaren geleden heeft zekere Claussen verschillende bewerkingen voor de vlasbereiding uitgevonden, onder anderen eene nieuwe manier tot het snijden der vezelen, waardoor deze geschikt worden gemaakt, om op de gewone katoen-machinerie bewerkt te worden. Ofschoon onderscheidene fabriekanten met de aldus bewerkte grondstof proeven hebben genomen, is zij evenwel nooit algemeen in gebruik gekomen, zelfs niet algemeen bekend geworden. Of dit nu lag aan de mindere geschiktheid der stof, dan wel aan den buitengewoon ruimen voorraad katoen, waartegen zij niet in prijs kon concurreren, bliewe tin is men in het onzekere. Daar men intusschen, ook tijdens latere schaarschte van katoen, niets meer er van vernomen heeft, zal het vermoedelijk wel aan het eerstgenoemde bezwaar moeten worden toegeschreven.

b. De korte vlasvezels, die ongeschikt zijn voor de linnen-fabricatie, en daarom van de lange-

worden afgescheiden, laten zich in de verhouding van $\frac{1}{2}$ of $\frac{1}{4}$ zeer goed met Orleans of Suratte vermengen. Dit wordt tegenwoordig dan ook gedaan; doch daar die vezels slechts in beperkte hoeveelheid te verkrijgen zijn, zou eene algemeene vraag zulk eene verhooging van prijs ten gevolge hebben, dat dit alles behalve voordeelig uitkwam. Het is een hulpmiddel, maar het zal nooit een algemeen handels-artikel worden.

c. Bij de onlangs vermelde uitvinding van den heer Thompson tot bewerking van jute, meende ieder dat dit welligt een beter resultaat zou opleveren. De stof, zoo als zij door den uitvinder is aangeboden, ziet er op het oog ook zeer goed uit, maar is te lang van draad, en te hard, en schijnt beter geschikt, om met wol, dan om met katoen verwerkt te worden. Het is mogelijk, dat het met der tijd op katoen-machineriën wordt gebruikt, maar voor den oogenblik is dit het geval nog niet.

d. In Amerika maakt men thans werk van eene vlasbereiding, waarbij men de vezels in eens geschikt wil maken om volledig de ruwe katoen te vervangen. Enkele monsters zijn daarvan in Engeland aangebragt: maar de gedane bestellingen worden niet geëffectueerd, op grond dat men de handen te vol heeft met leverantiën in Amerika. Het is thans verkrijgbaar tegen 3 d. per ℔, maar ook al te ruw, en zelfs in kwaliteit nog beneden de vlasvezels, vermeld onder *b.* Bovendien moet er 30 à 40 per cent Amerikaansch katoen onder verwerkt worden, eer het bruikbaar is.

e. Een Franschman heeft te Manchester onderscheidene monsters ingezonden van eene stof, die zóó goed voldeed, dat hij terstond een aantal bestellingen kreeg, die hij verklaarde, van de hand te moeten wijzen. Men maakt daaruit op, dat het product niet in groote hoeveelheden verkrijgbaar was. Daarbij komt, dat niemand de stof schijnt te kennen, en dat hij voor zijn geheim eene enorme som vraagt.

f. Men heeft ook de aandacht gevestigd op het zoogenaamde Chinesche gras (hetwelk veel overeenkomst heeft met manilla hennep); doch, naar men verneemt, is dat niet anders te verwerken dan met eene groote hoeveelheid goede katoen. Bovendien hebben de vezels, even als die van de andere genoemde producten, iets houtachtigs, waardoor zij de noodige zachtheid en elasticiteit missen. Daarom zijn zij dan ook meer voor wollen, dan voor katoenen weefsels geschikt.

g. Gelijk men weet, heeft de heer Harben in het laatst der vorige week eenige monsters aangeboden, bestaande in vezelen van zeegras, met welke eenige vrij voldoende proeven zijn genomen tot vervaardiging van papier. Of zij evenwel ook als surrogaat voor katoen kunnen dienen, is eene andere vraag. Naar de uitspraak der commissie van onderzoek valt daaromtrent nog niets te zeggen, te minder, omdat de inzender nog geene berekening van den prijs wist op te geven, en zelf er nog geene proeven mede genomen had. Op het oog zag de stof er ook niet gunstig uit.

Zoo is tot nog toe de eene uitvinding na de andere in duigen gevallen. Nu zal er nog wel meer van dien aard worden uitgevonden, maar dat helpt niets, zoo lang eene grondstof, eenmaal goedgekeurd, niet in groote, voldoende hoeveelheid te verkrijgen is, en zoolang zij veel duurder komt te staan dan katoen. Men moet zich ook niet verwonderen, dat de fabriekanten zulke uitvindingen niet wat meer aanmoedigen. Bestond het vooruitzigt, dat de katoenplant geheel en al te niet zou gaan, of wist men met volledige zekerheid, dat de katoen, na het einde van den Amerikaanschen oorlog — en die *moet* toch eenmaal ophouden — ten allen tijde slechts tegen enorme prijzen verkrijgbaar zou zijn, wie weet, hoe men zich dan zou willen behelpen, en wat er nog gebeuren kon; maar zoolang dit een en ander nog het geval niet is, zal er al heel wat bijzonders moeten worden ontdekt of uitgevonden, om te kunnen zeggen: „Ziedaar een geschikt surrogaat voor katoen.”

ITALIE.

TURIJN, 29 Sept. — Mazzini heeft den volgende brief aan het ministerie gerigt: „Mijne heeren! Jozef Garibaldi is zeer ziek en gevangen. Het is thans de tijd niet, de oorzaken te bespreken, die tot zulk een staat van zaken hebben geleid. Wij zeggen echter, dat er in de geschiedenis der natiën feiten en mannen voorkomen, die niet zonder smaad en schande aan de gewone wetten kunnen worden onderworpen. Zoodanig een man is Garibaldi; zulk een feit is dat, ten gevolge waarvan hij thans gewond en gevangen is. Garibaldi heeft in alle Italiaansche veldslagen voor de Italiaansche éénheid gestreden; Garibaldi heeft millioenen burgers tot die eenheid gevoerd; Garibaldi is het levende symbool van de nationale wet. Hij is gevallen, niet terwijl hij tegen u optrok, maar om de door u verkondigde, doch door vreemdelingen ontkende, regten achting en erkenning te doen wedervaren; hij wilde de rijkseinstellingen niet aanvallen, of uw programma bestrijden, maar hij wilde beiden op hechte grondslagen vestigen.

„Mijne heeren! Gij kunt wel zeggen, dat deze onderneming, die door geheel Italië met vreugde is begroet, voorbarig, maar niet strafbaar was; gij hadt ze kunnen verhinderen en verijdelen; gij kunt hem echter niet bestraffen, die haar waagde.

„Geheel Italië is met hem verwond en gevangen. Wij verlangen, mijne heeren, in naam van Italië, Garibaldi's vrijlating; wij verlangen die in naam van de dankbaarheid, welke wij en gij hem schuldig zijn. Wij verlangen, dat hij met de zijnen worde in vrijheid gesteld, omdat deze gevangenschap Europa aan de geschiedenis van Christophorus Columbus herinnert”.

DUITSCHLAND.

Wat vooral in Pruissen zorg baart, is het karakter en de denkwijze van den man, die thans aan het hoofd van het ministerie staat. De nieuwbenoemde minister van buitenlandsche zaken, de heer von Bismarck Schönhausen behoort tot de zoogenaamde Jonkerpartij bij uitnemendheid, en heeft hoegenaamd geene achting voor constitutionnele begrippen en volksvrijheden. Daarbij schrijft men hem algemeen, te regt of ten onregte, eene voorliefde voor de Napoleontische politiek toe, en niet ongegrond schijnt de vrees, dat het zijn streven zijn zal, om Pruissen de rol van groote mogendheid te doen spelen, en dus meer invloed op het lot van Europa te verschaffen, hetgeen natuurlijk niet geschieden kan zonder een groot leger. Hij rekent er op, zoo zegt men al verder, dat het hem gelukken zal, door eene anti-Oostenrijksche politiek, door een krachtig optreden tegen Keurhessen en Denemarken, de natie in eene rigting voort te stuwen, die haar minder afkeerig zal maken van de gewenschte legerorganisatie en de daartoe noodige gelden. En dit zou dan ook de reden zijn, waarom de koning zich tot dien staatsman gewend heeft. Het is echter zeer te betwijfelen, of hij zijn doel zal bereiken. Niet alleen is de geheele liberale drukpers in Pruissen op hare hoede, en laat deze het aan geene waarschuwingen ontbreken, maar de meerderheid der natie heeft in de laatste jaren groote vorderingen op den weg van staatkundige ontwikkeling gemaakt, en als de kamer maar op den duur pal staat, en zich door geene voorwaardelijke beloften laat verbinden, dan moeten al deze pogingen ten slotte op den gezonden zin des volks afstuiten, en zelfs tot bevordering van de echt constitutionnele beginselen medewerken. Dat het Pruissische volk echter in den eersten tijd nog zware stormen te wachten staan, is zeker.

— In Hannover is de zaak van den catechismus nog niet afgeloopen. Hier en daar verzet de geestelijkheid zich tegen het weder invoeren van den ouden catechismus, en trekt daarbij tegen de weêrspannige gemeenteleden te velde met strafbedreigingen en het wegzenden van de catechisatiën. De koning heeft eenen zoon van generaal Hedemann, die bij 't leger diende, doch wegens het gebeurde met zijn vader ontslag wilde vragen, den wensch te kennen gegeven, dat hij de dienst niet zou verlaten, aangezien het onbillijk was, dat de kinderen boeten voor het misdrijf hunner ouders. Aan de minderjarige kinderen van dien generaal heeft de koning bovendien eene geldelijke toelage toegekend uit zijne eigene middelen. Z. M. is dus niet op *alle* punten *even* orthodox, en dat doet in allen gevalle zijn *hart* eer aan.

— De voor eenige maanden gevangen genomenn Garibaldiaansche agent Viola, bij wien oproerige proclamatien woorden gevonden, is door den krijgsraad wegens hoogverraad tot 16 jaren gevangenisstraf veroordeeld.

ADVERTENTIEN.

Had zich het Fransche liefhebberij tooneelgezelschap *les folies Dramatiques* op gisteren avond beijverd, om het publiek van Soerabaja op hun spel te vergasten, bitter werd het te leur gesteld door de weinige deelneming en geringe opkomst.

Gewis moet een misverstand of geene behoorlijke mededeeling, dat de vroeger op Dingsdag den 2den geännonceerde representatie tot Donderdags den 4den was uitgesteld, hiervan de reden zijn.

Het stelt zich derhalve voor, op Dingsdag a. s. den 9den dezer de beide opgevoerde stukken nogmaals ten tooneele te voeren.

SOERABAJA, den 5den December 1862.

De Directeur,

(1634) H. DEMMENI.

VERTREKKENDE PERSONEN.

H. PAUW TEN CATE, naar Nederland: gemagtigde, de heer VAN VLEUTEN, controleur te *Bondowosso.* (1637)

In Commissie Ontvangen

supra fijne HEERENHEMDEN.

ad

f 32., *f* 36., *f* 40., *f* 42, *f* 48., *f* 50 en *f* 65.

à contant.

(1625) bij LE ROY & CO.

Fransche Heerenschoenen

met ELASTIEK, ROSETTE en GESP

ad

f 7., *f* 7.50, *f* 8., *f* 9. en *f* 10.

à contant

(1636) bij LE ROY & CO.

SCHEEPSBERIGTEN

Aangekomen Schepen te Soerabaja.

Datum.	Vlag.	Namen van het schip	den Gezagvoerder.	Grootte van 't schip in Lasten	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
Dec. 4	Ned. Ind.	Susanna Cornelia.	Pa Poengoot.	18	Boeleleng.	25 Nov.	geen.	Soerabaja.	...
„ —	Nederl.	Batavia.	J. J. Prange.	399	Batavia.	29 „	„	„	Mc. Lennan & Co.
„ —	„	Hendrina.	J. van Breen.	297	Pasoeroean.	4 Dec.	„	„	Mathieu, Ebbs, Ruijs & Co.
„ —	„	Johannus Anthonius.	A. de Voogd van der Straaten.	380	Batavia.	20 Nov.	„	„	J. F. van Leeuwen & Co.

Vertrokken Schepen van Soerabaja.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Scheepen	Gezagvoerdr.	Naar.
Dec. 5	Nederlandsche	Bark	Passaroeang.	J. C. Strootman.	Nederland via Pasoeroean.
„ —	„	Brik	L'Espérance.	N. C. Paulus.	Balie.

In lading en ter reede liggende Schepen te Soerabaja.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	LASTEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Z. M.	Korvet.	Juno.	.....	Kapt. t/z J. J. v. d. Moore.	Wachtschip.	...
„	Stooms.	Gedeh.	.....	....	Opgelegd.	...
„	„	Phoenix.	.....	Luit. 1 kl. J. L. Nierstrasz.	...	...
„	„	Etna.	.....	„ 1 kl. van der Meulen.	...	...
„	„	Reteh.	.....	„ t/z 1 kl. M. W. Bowier.	...	...
„	„	Citadel van Antwerpen.	.....	Kapt. L. t/z G. P. J. Mossel.	...	...
„	„	Samarang.	.....	„ t/z. 1 kl. C. A. W. Halvenhout.	...	...
Gouvernements	Stoomer	Hertog Bernhard.	.....	Stolte.	...	...
„	„	Draak.	.....	A. Smit.	...	...
Nederlandsche	Bark	Pictura.	372	K. H. Leonhardt.	...	...
„	„	P. Schoenmakers.	371	J. J. van Varelen.	In Reparatie.	Fraser Eaton & Co.
„	„	Capella.	199	J. Kruisinger.	Nederland.	id.
„	„	Macasser.	226	J. Rip.	id.	id.
„	Schip	Jedo.	399	F. van Rossem.	id.	id.
„	„	Burgemeester Hoffman.	400	P. D. Wit.	id.	id.
Engelsche	Brik	Eunomia.	223	D. Gronow.	id.	id.
Nederl. Ind.	Stooms.	Kraton.	28	J. Martens.	...	W. Cores Vries.
„	„	Oenarang.	223	H. Kramer.	...	id.
„	„	Padang.	181	....	...	id.
Oldenb.	Bark	Aeolus.	447	J. D. Rassini.	id.	P. Kervel & Co.
Bremer	Schoener	Felicie.	135	L. Schweitzer.	id.	id.
Zweedsche	Brik	Cleopatra.	155	C. M. Dannberg.	id.	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
Nederlandsche	Bark	Willem de Zwijger.	392	W. L. van den Dries.	id.	id.
„	„	Johanna Elisabeth.	333	N. Burhoven Junius.	id.	id.
„	Schip	Prins van Oranje.	478	J. Hensing.	id.	E. Ten Brinck & Co.
„	„	Acadia.	382	G. Greefkes.	id.	Schimmelpenninck & Co.
„	Bark	Clio.	236	J. O. Wijnmalen.	id.	id.
„	„	Joan Melchior Kemper.	223	J. K. Salm.	id.	Mc. Lennan & Co.
„	„	Catharina Maria.	398	F. R. Vomkens.	id.	id.
„	Schip	Catharina Jacoba Henriëtte.	634	C. J. Tonjes.	id.	Anemaet & Co.
„	„	Catharina Wilhelmina.	573	J. O. Klein.	id.	id.
„	Bark	Euterpe.	267	A. Kuipers.	id.	id.
„	„	Koning Willem III.	223	A. J. de Jong.	id.	J. F. van Leeuwen & Co.
„	„	Johanna Maria.	254	P. J. Dam.	id.	Gumprich & Strauss.
„	„	Nederland en Oranje.	319	P. C. Rozier.	id.	B. Kopersmit & Co.
„	„	Quartet.	339	Z. Mulder.	id.	B. J. van Eck & Co.
„	„	Louis Meijer.	399	G. H. Heltgreve.	id.	id.
„	„	Tjielingsie.	322	P. Ouwehand.	id.	id.
„	„	Lammina Elizabeth.	336	A. Gersen.	...	...
„	Brik	Alida Maria.	85	C. N. van der Beek.	...	...

Aan- en Uitvoer te Soerabaja van den 3den December 1862.

INVOER.

Van Batavia per het Nederl. schip *Johanna Maria*, gez. P. J. DAVID.

100 md. seltzerwater, 5 kn. rijtuigen, 220 kn. diverse koopmanschappen en manufacturen, GUMPRICH & STRAUSS.

10 kn. lampen, glas en aardewerk, parfumeriën en platen, BALHMAN & Co.

6 kn. diversen, THOMAS & Co.

17 kn. „ ARNOLD & ZONEN.

10 kn. mineraal water, GUMPRICH & STRAUSS.

2 kn. rijtuigen, 40 kn. haring, 5 kn. eetwaren, 1 kist sigaren, 50 kelders genever, 55 kn. manufacturen, en 150 vaatjes boter, ORDER.

Van Padang per de Ned. Ind. bark *Cambalarida*, gez. SECH ACHMAT BIN BAGRAF.

6866.68 pic. rijst en 618.20 pic. rotting, B. J. VAN ECK & Co.

Van Bangkok per het Br. schip *Felicie*, gezagv. L. SCHWEITZER.

5000 pic. rijst, B. J. VAN ECK & Co.

1 kist koopmanschappen, ORDER.

Van Banka per het Ned. Ind. schip *Fathoor Rachman*, gez. SECH ACHMAT BIN SALIM BANAMA.

3000-60 pic. TIN, GOUVERNEMENT.

UITVOER.

Naar Balie per de Nederl. schoener *L'Espéranco*, gez. PAULUS.

2500 ps. stroomatten, SECH AMAT BAHANAN.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST

Zondag den 7den December 1862

's morgens te half negen ure

Ds. MOUNIER.

DOOPSBEDIENING.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST

Zondag den 7den December 1862.

De Eerste H. Dienst te 7 ure.

De Hoogmis te $8\frac{1}{2}$ ure.

Het Lof 's avonds te $6\frac{1}{2}$ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de REDACTIE zich verantwoordelijk, zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAJA.